

EI

**kaikelle
väkivallalle!**

Toimi kiusaamista, häirintää,
syrjintää ja väkivaltaa vastaan.

Ohjeet ammatillisen ja lukiokoulutuksen rehtorille ja johtajalle Kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan puuttuminen ja tapausten seuranta

Hyvä kohtelu on jokaisen opiskelijan oikeus. Turvallisessa opiskeluympäristössä opiskelija voi keskittyä opiskeluun ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltaen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Opiskelija tai oppilaitoksen henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää nuorten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Opiskelijan kokema kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta voi tulla esille opiskelijan, huoltajan tai henkilöstön kertomana. Kun asia tulee tietoon, sinulla on velvollisuus selvittää tilanne ja myös puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan niin, että se päättyy opiskeluympäristössä. Huomioi selvittämisessä erityisesti opiskelijoiden kuuleminen. Opiskelijoiden välisiä tilanteita ratkaistaessa on tärkeää huomioida opiskelijoiden ikä ja kehitystaso.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

OHJEET REHTORILLE JA JOHTAJALLE

- Selvitä, mitä on tapahtunut, keiden välillä, missä ja milloin.
- Selvitä, onko opettaja ilmoittanut koetusta tai epäilyistä kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta alle 18-vuotiaiden osapuolten huoltajille. Jos ei ole, ilmoita asiasta viiveettä.
- Selvitä, mitä toimia opettaja, opiskeluhoitopalvelut tai muu henkilöstö on tehnyt kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallantekojen selvittämiseksi ja lopettamiseksi paikallisen suunnitelmanne mukaisesti.
- Varmista opettajalta, onko opetusryhmässä turvallista. Ryhdy toimiin, mikäli ryhmässä ei ole turvallista.
- Kysy, onko huoltajat otettu mukaan tapausten selvittämiseen ja käsittelyyn. Tue asian yhteistä käsittelyä ja tarvittaessa osallistu siihen. Käsittelyn tavoitteena on lopettaa kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta. Varmista, onko tilanteen seurannasta sovittu osapuolten ja alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajien kanssa.
- Tarvittaessa käytä itse tai ohjaa opettajaa käyttämään kurinpitokeinoja lukiolaissa / laissa ammatillisesta koulutuksesta säädettyllä tavalla paikallisen suunnitelmanne mukaisesti.
- Jos asia on pitkittynyt, vaikea tai vaatii muutoin opiskeluhoollon toimia, ole itse tai pyydä opettajaa olemaan yhteydessä opiskeluhoitopalveluihin opiskelijan, tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan, suostumuksella.
- Jos epäilty tekijä on oppilaitoksen henkilöstöön kuuluva, toimi paikallisen suunnitelmanne ja työnantajan ohjeiden mukaan. Jos tekijänä pidetään sinua, on asian hoitaminen annettava omalle esihenkilöllesi, ellei paikallisessa suunnitelmassa toisin linjata.
- Huolehdi, että teet salassapidon estämättä rikosilmoituksen (tai että joku toinen oppilaitoksen henkilöstöön kuuluva tekee sen), kun epäilette lievää pahoinpitelyä, muuta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa rikosta, opiskelijaan kohdistuvaa seksuaalirikos epäilyä tai alle 15-vuotiaan tekemää, rikoksen tunnusmerkit täyttävää tekoa. Ilmoitus on oikeus tehdä myös, jos on tehtävissään saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.
- Huolehdi, että tarvittaessa teet tai opettaja tekee ilmoituksen sosiaalihuoltoon ja lastensuojeluun seuraavissa tilanteissa:
  - Jos olet tehtävissäsi saanut tietää henkilöstä, jolla on ilmeinen sosiaalihuollon tarve, sinun on ohjattava häntä hakemaan sosiaalipalveluja, tai jos henkilö antaa suostumuksensa, otettava yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tuen tarpeen arvioimiseksi. Samojen tietojen perusteella ei tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.
    - › Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai nuoren etu sitä välttämättä vaatii, ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta on tehtävä viipymättä salassapitosäännösten estämättä.
  - Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä alle 18-vuotiaiden osalta, kun nuoren hoidossa ja huolenpidossa havaitaan laiminlyöntejä, kun olosuhteet ovat nuoren kehitystä vaarantavat tai kun nuoren käyttäytyminen huolestuttaa: esimerkiksi hän laiminlyö koulunkäynnin, kantaa ikätasoonsa nähden suhteetonta vastuuta perheen arjesta tai hänellä on rikoksilla oireilua, päihteiden käyttöä, mielenterveysongelmia tai itsetuhoisuutta.
- Opiskelija voi joutua korvaamaan vahingon, jonka hän on aiheuttanut tahallaan tai huolimattomuuttaan henkilökunnan jäsenelle tai toiselle opiskelijalle. Korvaamisessa sovelletaan vahingonkorvauslakia.
- Jos alle 18-vuotias opiskelija on aiheuttanut vahinkoa koulussa henkilökunnan valvonnassa, on harvinaista, että vanhempien katsottaisiin olevan vahingonkorvausvastuussa.

Toimi kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa vastaan.